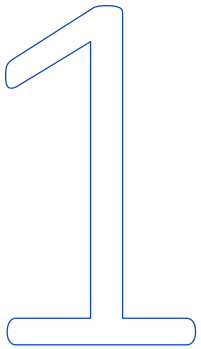
Grundläggande granskning av Gotlands Energi AB

2026-04-13

Mikael Lind, certifierad kommunal revisor
Klara Löwenberg, verksamhetsrevisor
Lisa Lohi, verksamhetsrevisor

Azets Revision och Rådgivning AB

Sammanfattning och rekommendationer

1. Sammanfattning

Azets Revision & Rådgivning har av Region Gotlands lekmannarevisorer fått i uppdrag att göra en grundläggande granskning av regionens bolag. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2025. Rubricerad rapport avser Gotlands energi AB.

Syftet med granskningen har varit att översiktligt bedöma om bolagen har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

Denna revisionsrapport har upprättats av Azets Revision & Rådgivning på uppdrag av Gotlands Energi AB:s lekmannarevisorer i enlighet med antagen projektplan.

Granskningens resultat presenteras i kapitel 5. I ett inledande kapitel, kapitel 4, presenteras styrande förutsättningar som bedömningar sedan ställs i relation till.

Samlad bedömning och rekommendationer återfinns i rapportens sjätte kapitel.

1.1 Samlad bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Gotlands Energi AB i allt väsentligt har säkerställt att bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen grundar vi på att det genomförs en regelbunden uppföljning av ekonomi och måluppfyllelse till styrelsen. Bolaget uppnår målvärderna för de mätbara indikatorerna tillhörande bolagets mål. Avseende det ekonomiska resultatet redovisar bolaget en positiv avvikelse gentemot budget.

Avseende internkontrollen har bolaget inte upprättat en egen internkontrollplan eller riskanalys. Vi anser att det är av vikt att styrelsen involveras i internkontrollarbetet och beslutar om en internkontrollplan samt säkerställer en regelbunden uppföljning av internkontrollplanen

1.2 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelsen i Gotlands Energi AB att:

- Säkerställ att styrelsen involveras i arbetet med riskanalys och internkontroll

Inledning och bakgrund

2

2. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna/lekmannarevisorerna är kommunfullmäktiges organ för kontroll och ansvarsprövning av styrelser nämnder och kommunala bolag. Revisionens arbete ska även ses som ett stöd till nämnderna, styrelsen och de kommunala bolagen. Kommunallagen (2017:725) 12 kap, 1 §, ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs i kommunen, vilket även omfattar den verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Lekmannarevisorerna har i enlighet med aktiebolagslagen (kap 10. 3§) uppdraget att granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Räkenskaperna i bolagen granskas av auktoriserade revisorer.

Lekmannarevisorernas årliga granskning består av två delar; grundläggande granskning och fördjupad granskning utifrån riskanalys. Den grundläggande granskningen omfattar en översiktlig granskning av bolagets måluppfyllelse, ledning och styrning ur ett internkontrollperspektiv. Granskningen baseras generellt sett på revisorernas riskanalys och ger även underlag till uppdatering av riskanalysen under året. Enligt God revisionssed ska den grundläggande granskningen utgöra ett så pass omfattande underlag att den ger grund till bedömningar som revisorerna avlämnar i sin årliga granskningsrapport.

Bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande lagar och kommunfullmäktiges mål och riktlinjer.

2.1 Syfte

Granskningens syfte är att översiktligt bedöma om bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten. De bedömningar som avlämnas ska utgöra en grund för säkerställande av att bolagen lever upp till de mål och beslut som fullmäktige fastställt.

2.2 Revisionsfrågor

Verksamhetsstyrning och uppföljning

- Har styrelsen säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ägardirektiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen och VD säkerställt att verksamheten även i övrigt bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamheten?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammats avseende verksamhetsresultat under året?

Ekonomistyrning och uppföljning

- Har styrelsen och VD säkerställt att verksamheten bedrivs i enlighet med ekonomiska direktiv som fullmäktige fastställt?
- Har styrelsen och VD säkerställt att den får tillräcklig uppföljning och rapportering avseende verksamhetens ekonomi?
- Vidtar styrelsen och VD åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammats avseende ekonomiska resultat under året?

Intern kontroll

- Har styrelsen skapat förutsättningar att bedriva sin interna kontroll på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt under året?
- Finns en tydlig process för uppföljning av den interna kontrollen som involverar styrelsen?
- Vidtar styrelsen åtgärder vid eventuella avvikelser som uppmärksammats avseende intern kontroll under året?

2.3 Revisionskriterier

Granskningen har utgått ifrån nedanstående revisionskriterier:

- Kommunallagen (2017:725)
- Aktiebolagslagen
- Lagar som styr bolagets verksamhet
- Ägardirektiv
- Kommunfullmäktiges mål och uppdrag, ägardirektiv, bolagsordning

Metod, avgränsning och tidplan

3

3. Metod och avgränsning

Granskningen har följt en årlig process, varpå granskningen avser hela granskningsåret 2025. Granskningen omfattar såväl granskning som bedömning utifrån styr- och uppföljningsdokument. Granskningen färdigställs och avslutas först efter slutrevisionsmöten 2025.

Rubricerad rapport avser Gotlands Energi AB.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av underlag såsom affärsplan,bolagsordning, uppföljningsdokument och årsredovisning
- Underlaget har legat till grund för dialogmöten bolaget
- Protokollsgranskning

Revisionsrapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med Azets interna rutiner. Rapporten har varit föremål för sakgranskning av representanter från bolaget.

3.1 Bedömningskriterier

Bolagens/bolagets verksamhetsstyrning, ekonomistyrning och interna kontroll bedöms utifrån följande bedömningsnivåer. Respektive bedömningsnivå har en tillhörande symbol.

Bedömningsnivå	Bedömningssymbol
Ja	
I allt väsentligt	
Endast delvis	
Nej	

Styrande förutsättningar

4

4.1 Styrande förutsättningar

- GEAB bedriver verksamhet genom tre bolag, moderbolaget Gotlands Energi AB samt dotterbolagen Gotlands Elförsäljning AB och Gotlands Elnät AB.
- GEAB ägs till 75% av Vattenfall och till 25% av Region Gotland
- Gotlands Energi är moderbolaget. Bolaget ansvarar för fjärrvärmeproduktion och levererar värme och varmvatten. I bolaget finns Geabs gemensamma resurser samlade såsom kundservice, IT, ekonomi-, personal- och marknadsfunktion.
- Gotlands Elförsäljning är ett elhandelsbolag.
- Gotlands Elnät äger elnätet på ön vars uppdrag är att bygga, underhålla och driva ett elnät som möter behoven av nätkapacitet, el- och leveranskvalitet. I uppdraget ingår också att ansluta nya kunder till elnätet.
- Det finns inget upprättat ägardirektiv från Region Gotland till bolaget. Det finns ett upprättat konsortieavtal mellan Vattenfall AB och Region Gotland. Av avtalet framgår att bolagets och styrelsen vid varje bolagsstämma ska besluta om tillämpningen av policys, instruktioner och riktlinjer som från tid till annan gäller för Vattenfallkoncernen.
- I affärsplanen anges att GEABS gemensamma mål är följande

➢ Hållbar lönsamhet med fossilfrihet i fokus

➢ Gotlands mest attraktiva arbetsgivare 2027

➢ Energibranschens bästa kundupplevelser

Resultat av granskningen

5

5. Resultat av granskningen

I detta avsnitt presenteras granskningens resultat. Resultatet baseras på de underlag som vi har mottagit under året, de dialoger som genomförts med bolaget samt protokollsgranskning.

Under granskningens gång har ett antal kontrollfrågor besvarats som också utgör en grund för vår bedömning.

5. Resultat av granskningen

5.1.1 Verksamhetsstyrning

Verksamhetsstyrning och uppföljning	
Ägardirektiv 2025	Ej tillämpligt
Bolagsordning 2025	Ja, antagen vid bolagsstämma 2014-12-05
Styrelsen har säkerställt att verksamheten följer kommunfullmäktiges direktiv	Ej tillämpligt
Bolagets mål har en tydlig koppling till kommunfullmäktiges mål	Ej tillämpligt
Målen är formulerade så att de är mätbara	Ja
Styrelsen följer upp måluppfyllelsens utveckling under året	Ja
Vid avvikelser från måluppfyllelsen får styrelsen en analys av orsaker till avvikelsen	Framgår ej
Styrelsen beslutar om åtgärder vid brister i måluppfyllelsen	Ej tillämpligt

Generella iakttagelser

Det finns inget upprättat ägardirektiv från Region Gotland till bolaget. Det finns ett upprättat konsortieavtal mellan Vattenfall AB och Region Gotland. Av avtalet framgår att bolagets och styrelsen vid varje bolagsstämma ska besluta om tillämpningen av policys, instruktioner och riktlinjer som från tid till annan gäller för Vattenfallkoncernen.

Det finns en upprättad affärsplan som är gällande för år 2025-2029 som anger GEABS gemensamma mål samt aktiviteter som är kopplade till GEABs gemensamma mål. I affärsplanen finns det ett målkort som anger mätbara indikatorer som tillhör målen.

Uppföljning av målkort för GEAB gruppen har genomförts av styrelsen under sammanträdet i mars, juni, september samt november.

Av styrelseprotokoll (2025-05-04) framgår att styrelsen, i samband med rapporteringen av verksamhetsrapporter för första kvartalet, ger VD olika uppdrag. Det framgår dock inte tydligt om dessa uppdrag är kopplade till de fastställda målen eller uppföljningen av målkortet.

Av helårsuppföljningen av målkortet framgår att bolaget uppnår alla uppsatta indikatorer förutom en som inte har mäts under året.

5.1.2 Ekonomistyrning

Ekonomistyrning och uppföljning	
Budget för 2025 antagen	Ja
Styrelsen följer upp det ekonomiska utfallet och prognoser under året	Ja
Styrelsen får en analys av orsaker vid eventuella avvikelser från budget	Ja
Styrelsen beslutar om åtgärder vid eventuella budgetavvikelser	Bolaget redovisar en positiv avvikelse gentemot budget

Generella iakttagelser

I affärsplanen framgår en budget för Geab värme för år 2025.

Uppföljning av det ekonomiska resultatet har genomförts för det första, det andra och det tredje kvartalet samt i årsredovisningen.

Styrelsen har under året beslutat om en ny prismodell för fjärrvärme samt beslutat fjärrvärmepris för år 2026.

Av årsredovisningen framgår att bolagets rörelse resultat uppgår 20 000 tkr för år 2025. Resultatet innebär en positiv avvikelse gentemot budget.

5.1.3 Intern kontroll

Generella iakttagelser

Av kontakt med bolaget framgår att internkontrollen genomförs av Vattenfall centralt och berör alla bolag. Det finns ingen egen interkontrollplan eller riskanalys för Gotlands Energi AB. Det har genomförts kontroller under år 2025 men det är inom ramen för Vattenfalls internkontroll program.

Av styrelseprotokoll framgår inte att Gotlands Energi AB har tagit del av handlingar avseende internkontrollen.

Inom ramen för granskningen har vi inte tagit del av vilka uppföljande kontroller som har genomförts.

5.1.5 Iakttagelser från styrelsedialog

Verksamhetsstyrning och uppföljning

Väsentliga händelser under året är att vattenfall inleder en översyn av fjärrvärmeverksamheten i alla länder där vattenfall har verksamhet. Det innebär att en eventuell avyttring kan genomföras som GEAB kan komma att omfattas om. Det sker ett förarbete kring detta under 2025. Samtidigt genomför Region Gotland en översyn av ägandet i GEAB.

En annan väsentlig händelse för GEAB är beslut om investering i en ny pelletspanna i Silte.

Ekonomistyrning och uppföljning

Samtliga bolag uppfyller alla finansiella mål vid det tredje kvartalet förutom Gotlands elnät som inte uppfyller målet för investeringar.

Intern kontroll och uppföljning

Risker som lyfts specifikt kopplat till GEAB är att nå en hållbar lönsamhet med bibehållen konkurrenskraft.

Övrigt som framgick vid dialogmötet

Verksamhetsförändringar inom GEAB är att en ny VD, försäljningschef och ekonomichef ska tillkomma. Avseende Gotlands Elnät så har Region Gotland under året bytt ut sin styrelsesuppleant men i övrigt har inga förändringar genomförts.

5.1.6 Bedömning per område

Bedömning - Verksamhetsstyrning och uppföljning

Vår bedömning är att Gotlands Energi AB har en ändamålsenlig verksamhetsstyrning och uppföljning.

Det finns ett upprättat konsortieavtal mellan Vattenfall AB och Region Gotland. Av avtalet framgår att bolagets och styrelsen vid varje bolagsstämma ska besluta om tillämpningen av policys, instruktioner och riktlinjer som från tid till annan gäller för Vattenfallkoncernen. Av granskningen framkommer att uppföljning av målen har genomförts regelbundet under året, samt att bolaget uppnår målvärderna för de mätbara indikatorerna.

Bedömning - Ekonomistyrning och uppföljning

Vår bedömning är Gotlands Energi AB har en ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning.

Bedömningen grundar sig på att bolaget regelbundet följer upp ekonomin under året samt att bolaget har en positiv avvikelse gentemot budget.

Bedömning - Intern kontroll och uppföljning

Vår bedömning är Gotlands Energi AB i allt väsentligt har en ändamålsenlig internkontroll och uppföljning.

Av granskningen framgår att Gotlands Energi AB inte har genomfört en egen riskanalys eller tagit fram en egen internkontrollplan. Bolaget omfattas av den internkontrollplanen som Vattenfall har genomfört centralt och berör samtliga bolag.

Riskanalysen och internkontrollplanen har inte varit uppe för beslut under sammanträden för Gotlands Energi AB. Vi anser att det är av vikt att styrelsen involveras i arbetet med internkontroll samt säkerställer en regelbunden uppföljning av internkontrollplanen.

Samlad bedömning och rekommendationer

6

6. Samlad bedömning

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att Gotlands Energi AB i allt väsentligt har säkerställt att bolaget har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Bedömningen grundar vi på att det genomförs en regelbunden uppföljning av ekonomi och måluppfyllelse till styrelsen. Bolaget uppnår målvärderna för de mätbara indikatorerna tillhörande bolagets mål. Avseende det ekonomiska resultatet redovisar bolaget en positiv avvikelse gentemot budget.

Avseende internkontrollen har bolaget inte upprättat en egen internkontrollplan eller riskanalys. Vi anser att det är av vikt att styrelsen involveras i internkontrollarbetet och beslutar om en internkontrollplan samt säkerställer en regelbunden uppföljning av internkontrollplanen

6.1 Rekommendationer

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi VD och styrelsen i Gotlands Energi AB att:

- Säkerställ att styrelsen involveras i arbetet med riskanalys och internkontroll